

UJEDINJENI ARAPSKI EMIRATI

PROFIL EMITIVNOG TRŽIŠTA - IZDANJE 2022.

AKTUALNI OPĆI PODACI O TRŽIŠTU

UVODNA NAPOMENA:

Pojavom pandemije bolesti COVID 19 tijekom prvog kvartala 2020., na globalnoj je razini došlo do iznimno snažnog poremećaja svih sfera društvenog i gospodarskog života te je turizam, u svim svojim pojavnim oblicima jedna od najsnažnije pogođenih djelatnosti, s neizvjesnim kratkoročnim i srednjoročnim perspektivama oporavka.

U takvom kontekstu 2020., te u nešto manjoj mjeri 2021. godina, donose dramatičan odmak od uobičajenih poslovnih okolnosti i obrazaca ponašanja na strani ponude i potražnje, tako da ranije ustanovljeni trendovi i prognoze temeljene na modelima izgrađenim u kontekstu stabilnih poslovnih odnosa doživljavaju korjenu promjenu.

Imajući u vidu navedeno, standardni format profila tržišta promijenjen je i prilagođen novonastalim okolnostima na način da su u odnosu na izdanja publicirana do 2019. godine.

Opći podaci o tržištu

Službeni naziv: Ujedinjeni Arapski Emirati.

Državno uređenje: emirat.

Glavni grad: Abu Dhabi (1.512.000 stanovnika) (2021.).

Veći gradovi: Dubai (2.921.000), Sharjah (1.737.000).

Površina: 83.600 km².

Broj stanovnika: 9.856.612 (srpanj 2021., procjena).

Službeni jezik: arapski.

Vjerska pripadnost: muslimani 76 %, kršćani 9 %, ostali 15 %.

Stopa rasta stanovništva: 0,62 % (2021., procjena).

Gustoća naseljenosti: 118 stanovnika /km² (87,3 % stanovništva živi u gradovima) (2021.).

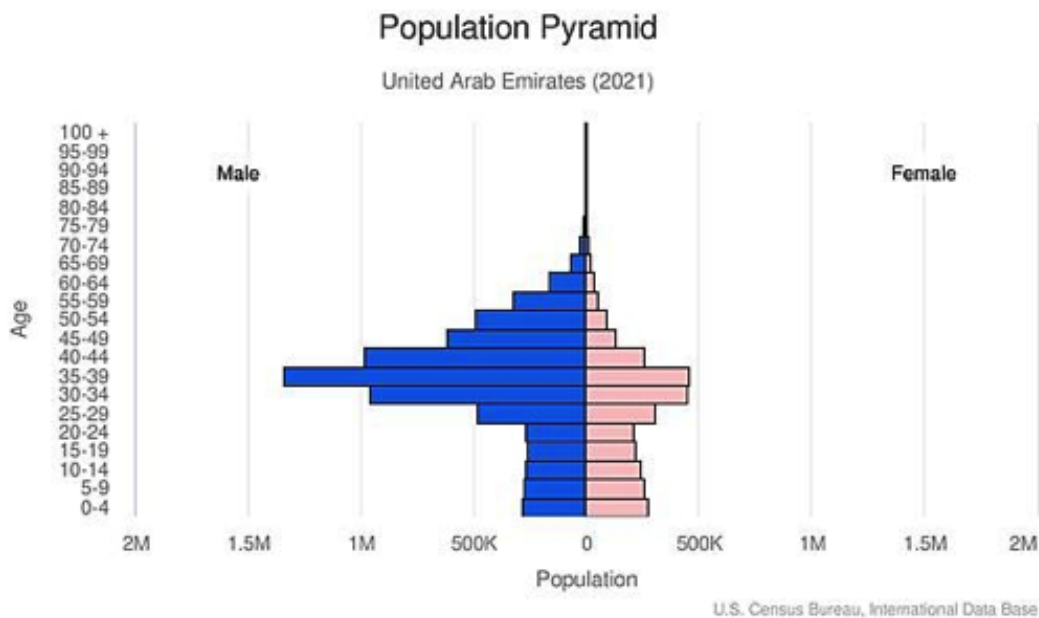
Valuta: emiratski dirham (AED).

Političko uređenje

Prema Ustavu iz prosinca 1971. Ujedinjeni Arapski Emirati savezna su država sedam emirata (Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Ajman, Umm Al Quwain, Ras – Alkhaimah i Fujairah, koji su se prvotno ujedinili 1971., a 1972. uniji od šest emirata pridružuje se Ras – Alkhaimah), koji su monarhije. Država ima predsjednički sustav vlasti, na njezinu je čelu predsjednik, kojega biraju vladari emirata na razdoblje od 5 godina, bez ograničenja broja mandata. Predsjedniku države u izvršnoj vlasti pomaže vijeće, na čelu kojega je premijer; njega i ostale članove vijeća imenuje predsjednik. Najviše je zakonodavno tijelo jednodomno Savezno nacionalno vijeće (*Majlis Watani Itihad*), koje ima 40 članova; 20 imenuju vladari emirata saveznih jedinica, a 20 bira posebno izborno tijelo. U državi ne postoji opće biračko pravo. Sudbenu vlast obnaša Vrhovni sud Unije, čije suce imenuje predsjednik.

Svaki od emirata ima lokalnu vladu, a odnos između savezne i lokalne vlade uređen je ustavom. Svaki od emirata sudjeluje s određenim postotkom prihoda u središnjem proračunu Ujedinjenih Arapskih Emirata.

Stanovništvo

Izvor: CIA Statistics

Dobna struktura

- 0 – 14 godina – 14,45%
(745.492 muškaraca / 698.330 žena)
- 15 – 24 godine – 7,94 %
(431.751 muškaraca / 361.804 žena)
- 25 – 54 godine – 68,03 %
(5.204.618 muškaraca / 1.592.987 žena)
- 55 – 64 godine – 7,68%
(658.892 muškaraca / 108.850 žena)
- 65 i više godina – 1,9 %
(146.221 muškaraca / 43.138 žena) (2020., procjena).

Etničke skupine: Emirati 11,6 %, etničke skupine iz južne Azije 59,4 %, Egipćani 10,2 %, Filipinci 6,1 %, ostali 12,8 %

Očekivana životna dob: 79,4 godina (78,0 godina za muškarce; 80,8 godine za žene) (2021., procjena).

OPĆE KARAKTERISTIKE GOSPODARSTVA

Ujedinjeni Arapski Emirati su drugo po veličini gospodarstvo na Arapskom poluotoku (nakon Saudijske Arabije), 8. gospodarstvo svijeta i jedna od najbogatijih zemalja u regiji prema dohotku po glavi stanovnika. Gospodarstvo Emirata je otvoreno, s povećim godišnjim trgovinskim viškom. Uglavnom ovisi o nafti i zemnom plinu, ali su vladini uspješni naponi usmjereni prema gospodarskoj raznolikosti smanjili udjel nafte i plina u BDP-u (na 30%), dok se sektor usluga procjenjuje na 40-ak posto. UAE znatno ovise o stranoj radnoj snazi, koja predstavlja 85 % ukupne radne snage te 80 % stanovništva.

Od otkrića nafte u UAE-u prije gotovo 60 godina, zemlja se iz siromašne regije pretvorila u modernu zemlju s visokim životnim standardom. Vlada je povećala potrošnju na otvaranje novih radnih mjesta i proširenje infrastrukture kako bi povećala uključenost privatnog sektora u gospodarstvo. Slobodne trgovinske zone u zemlji, koje dopuštaju 100% strano vlasništvo i nula poreza, pomažu privlačenju stranih investitora. Ipak, neka tržišta su još uvijek zatvorena, kao što su bankarstvo i osiguranje. UAE su osmi po veličini proizvođač sirove nafte i 18. najveći proizvođač prirodnog plina na svijetu, a rezerve se procjenjuju na 97,8 milijardi barela nafte i 6,09 trilijuna kubičnih metara plina.

Abu Dhabi je Emirat s najvećim rezervama nafte i plina u UAE, koji znatno ulaže u razvoj zrakoplovstva i obrane, nuklearne energije, informacijske tehnologije (mikroprocesori) te čistih industrija i tehnologija (uložene milijarde dolara u inicijativu za uspostavu „Masdar City“, grada s niskom razinom ugljikovodika izvan Abu Dhabija).

Emirat Dubai okrenut je turizmu, izložbama i konferencijama, ICT-u i financijskom sektoru. Povoljni položaj omogućio je Dubaiju razvoj prestižnih hotela, masivnih lučkih postrojenja (Jebel Ali) te slobodnih trgovinskih zona koje privlače proizvodne i uslužne industrije. Duba-

ijev ambiciozni ekonomski razvoj pretrpio je usporavanje u 2009. zbog globalne financijske krize, nakon čega vlasti UAE pokušavaju ublažiti krizu povećanjem potrošnje i povećanjem likvidnosti u bankarskom sektoru. Uz navedeno, velika prilika za dodatnom promocijom kao i doprinosom ekonomiji, očekuje se upravo kroz manifestaciju Expo 2020. Dubai je domaćin spomenutog događanja koje je prvotno trebalo biti zakazano za period 20.10.2020.-10.4.2021., međutim zbog okolnosti uzrokovanih pojavom globalne pandemije korona virusa, realiziran je novi termin za Dubai Expo – od 1.10.2021. do 31.3.2022. Unatoč promjeni datuma, zbog marketinških i promotivnih razloga, zadržan je naziv Dubai Expo 2020. Teme koje se promoviraju i unutar kojih se predstavljaju brojne države svijeta, pa tako i Hrvatska, su *Sustainability, Mobility and Opportunity*.

Promatrajući strukturu BDP-a, poljoprivredni sektor doprinosi s 1% u BDP-u i zapošljava manje od 1% radne snage. Glavne poljoprivredne djelatnosti su ribolov i uzgoj datulja.

Uslužni sektor doprinosi s 42% u BDP-u i zapošljava nešto više od 60% radne snage. Važne uslužne djelatnosti su zrakoplovni prijevoz, turizam i financijske usluge.

Industrija je zabilježila izuzetan rast tijekom posljednjih pet godina, posebno u industriji metala, namještaja i prehrane, u proizvodnji aluminijskih materijala, gnojiva i stakloplastike te u petrokemijskoj industriji.

Industrijski je sektor generirao 54% BDP-a u 2020. i zapošljavao je nešto manje od 34% radne snage. Udio BDP-a u naftnom i plinskom sektoru postupno opada uslijed uspješne politike ekonomske diversifikacije. U 2020. industrijski sektor bilježio je pad od 5,5%, a za 2021. godinu analitičari predviđaju rast industrijskog sektora od 1 %, odnosno u 2022. i 2023. očekuje se rast od 2,7 %, ili 3,2 %.

Makroekonomski pokazatelji

Makroekonomski pokazatelji					
	2019.	2020.	2021.*	2022.*	2023.*
BDP, tekuće cijene (mlrd. eura)	376,0	316,2	323,1	362,6	394,1
BDP po stanovniku (eura)	38.482	33.272	33.430	37.059	39.803
Realni rast BDP-a (%)	1,7	-5,5	3,0	3,3	3,9
Uvoz roba (mlrd. eura)	-215,3	-178,7	-184,9	-204,7	-222,0
Izoz roba (mlrd. eura)	282,1	227,6	243,6	272,1	293,2
Inflacija (%)	-1,9	-2,1	0,4	2,5	2,3
Nezaposlenost (%)	2,6	2,6	/	/	/

Izvor: IMF, Eurostat, EUI. (*) procjena

PROFIL EMITIVNOGA TURISTIČKOG TRŽIŠTA U 2021. GODINI

Prema podacima UNWTO-a (*Compendium of Tourism Statistics, Data 2015-2019*, izdanje 2021.), u 2019., tj. predpandemijskom razdoblju, ostvareno je 21.553.000 turističkih putovanja u UAE, što u odnosu na raniju godinu predstavlja rast od 1,3 %. Turisti su u spomenutoj godini ostvarili potrošnju od 30.731.000 USD što u odnosu na godinu ranije predstavlja rast od 79,7 %. Promatrajući putovanja Emiraćana u inozemstvo, u 2019. godini zabilježeno je 18.903.000 odlazaka što je u razini prometa iz 2018. godine. Tijekom spomenutih putovanja, Emiraćani su ostvarili potrošnju od 26.698.000 USD.

Gledajući regionalno, nešto više od polovice stanovnika UAE putovalo je u destinacije Afrike i Bliskog Istoka, a potom slijede Europa (27%) te Azija i pacifička regija (15 %). Prema podacima Svjetske turističke organizacije, od 2010. godine europske destinacije bilježe kontinuirani rast.

Promatrajući tržišta pojedinačno, najviše se putovalo u Saudijsku Arabiju te u Ujedinjeno Kraljevstvo. Ostala ključna tržišta su destinacije poput Egipta, Tajlanda, Singapura, Malezije i Indije, europske zemlje (prvenstveno Francuska, Njemačka i Švicarska) te SAD i Australija.

Najpopularnija unutar regionalna destinacija je, kako je ranije navedeno, Saudijska Arabija, uglavnom zbog poslovnih putovanja, a potom slijede gradovi Meka i Medina, za čiji je posjet glavni motiv dolaska religija. Također, zbog recentne diplomatske krize, broj putovanja prema Kataru u određenoj je mjeri opao.

UAE su za Europu relativno značajno emitivno tržište - promatrajući ostvareni broj noćenja u razdoblju 2010.-2015. nalaze se među to 15 dalekih tržišta za zemlje Sjeverne Europe. Najpopularnije destinacije unutar Šengena su UK, Francuska, Švicarska, Njemačka, Austrija, Italija i Španjolska. Uz spomenute destinacije, značajna je i Turska. Također, prema podacima organizatora putovanja, sve veći interes Emiraćana bilježe i Hrvatska, Gruzija, Grčka, Cipar, Poljska i Češka. Promatrajući regionalno, najveći interes bilježe Zapadna i Sjeverna Europa, a potom slijede destinacije Mediterana – poglavito Italija i Španjolska.

Na mobilnost stanovništva s motivom turizma svakako utječe i mogućnost slobodnog kretanja, odnosno vizni sustav. Tako su u 2016. godini državljani Ujedinjenih arapskih emirata u 121 državu svijeta imali slobodan pristup (bez viza), ili su mogli dobiti vize u trenutku

dolaska u određenu državu. Od svibnja 2015. stanovnici UAE-a imaju pravo na slobodan pristup u 34 europske države, uključuju 28 država unutar Šengena, čime su Emirati postali prva arapska država, druga država na Bliskom istoku te treća muslimanska zemlja koja je ostvarila navedeno pravo. Istovremeno, Gruzija, Crna Gora i Bosna i Hercegovina dozvoljavaju državljanima UAE boravak bez vize za period do 30 dana, a za dolaske u UK u turističke, poslovne, obrazovne te zdravstvene svrhe u trajanju do 6 mjeseci također nije potrebna viza.

Profil putnika

Prema emiratskom zakonu o radu, zaposlenici imaju pravo na 30 dana godišnjeg odmora. Velik broj državljana planira godišnje odmore u periodu školskih praznika i vruće ljetne sezone, međutim sve više se putuje i tijekom ostatka godine zbog čega spomenuto tržište ima potencijal za razvoj cjelogodišnjeg turizma. Od navedenog poglavito profitiraju UK, Turska i Njemačka, gdje bogati Emiraćani imaju nekretnine.

Nadalje, prilikom analize profila putnika UAE, treba imati na umu da je većinsko stanovništvo doseljeno te da u vrijeme odmora putuju u vlastite zemlje. Naravno, uz navedeno, prekomorska putovanja ostvaruje i određeni značajan broj profesionalaca/poslovnih putnika. Većinom putuju mlađi muškarci do 35 godina (od kojih je 75% visokoobrazovano), samostalno ili s obitelji.

Glavni motiv odlaska na putovanje, u „standardnim“ okolnostima je odmor te posjeta obitelji i prijateljima. Više od 25% prekomorskih putovanja prije pandemije bilježeno je u segmentu poslovnih putovanja, uz rastući trend *bleisure* (*business-leisure*) putovanja. Potom slijede putovanja s vjerskim, zdravstvenim, sportskim i ostalim motivima. Segment turizma za kojim je dugo vremena rastao interes bio je i krusing. Određeni turoperator promovirali su mediteranske ture/paket aranžmane u tijeku ljetne sezone te za vrijeme božićnih praznika.

Putovanja su postala dio *lifestyle*-a Emiraćana stoga je prosječno, prije pandemije, polovica stanovništva putovala jednom godišnje, dok je 26 % ostvarivalo dva putovanja, a 24 % tri i više putovanja godišnje. Učestalost odlaska na putovanja uvjetovana je sljedećim:

- veća dostupnost destinacija uvođenjem novih ili povećanjem broja postojećih aviolinija (Emirates, Etihad Airways)

- povećanje ponude niskobudžetnih letova u UAE-u
- povoljan odnos vrijednosti valuta (dirham - američki dolar)
- povećanje marketinških aktivnosti organizatora putovanja

Naravno, od ožujka 2020. nadalje presudan kriterij za putovanja postale su protuepidemijske mjere i ograničenja.

Ovisno o destinaciji, stanovnici UAE-a na prekomorskim putovanjima preferiraju boravak između 2 i 6 tjedana, s tim da u Europi ostaju duže nego li na ostalim dalekim destinacijama.

UAE turisti, ponovno govorimo o vremenu prije pandemije, puno troše i na putovanjima vole kupovati. Pri kupnji preferiraju velike trgovačke centre, a najčešće kupuju kozmetičke proizvode, odjeću i donje rublje te obuću i nakit, zlatni i srebrni. Prosječna potrošnja po osobi po noćenju iznosi oko 200 eura, dok prosječni trošak putovanja po osobi iznosi oko 2.800 eura. Ukupna potrošnja državljana UAE-a na putovanjima u 2016. godini iznosila je 17,1 milijardu USD. Snažan rast, usporedo s gospodarskim rastom, bilježi se još od 2005. godine, kada je ukupna potrošnja iznosila 6,2 milijarde USD.

Turisti iz UAE-a preferiraju bolje smještajne kapacitete, hotele s pet ili četiri zvjezdice te bogato opremljene vile ili apartmane. Neke uočene preferencije turista iz arapskih zemalja generalno jesu: apartmani i smještaj s povezanim sobama; na odmoru ponekad vole pripremati svoje obroke te preferiraju apartmane s više prostorija i soba; ne vole odsjedati u hotelima koji se nalaze u centrima noćnog života; preferiraju hotele s četiri ili pet zvjezdica, naročito uz obalu ili u resortima; preferiraju pogled na more.

S obzirom na to da putuju s članovima obitelji, na odmoru preferiraju aktivnosti koje uključuju cijelu obitelj, poput šetnje i uživanja u atmosferi destinacije, opuštanja, uživanja u ponudi hotela/resorta, kupnje, gastronomije, odlaska na plažu, razgledavanja znamenitosti i posjeta tematskim parkovima. Među milenijalcima osobito je popularan doživljajni segment putovanja poput planinarenja, *trekinga*, bicikliranja, skakanja padobranom, *bungee jumping*-a i ostalog.

Način organiziranja odmora / bukiranja koje su preferirali turisti prilikom odlaska na godišnji odmor

Internet sve više igra ključnu ulogu u procesu donošenja odluka za putnike iz Ujedinjenih Arapskih Emirata. Osim izravnih preporuka prijatelja i obitelji, internet je glavni izvor informacije o putovanju i planiranju putovanja za više od trećine (39%) UAE turista. Putnici iz Ujedinjenih Arapskih Emirata prvenstveno se oslanjaju na tražilice, prije nego na internetske videozapise i karte kao izvore informacija.

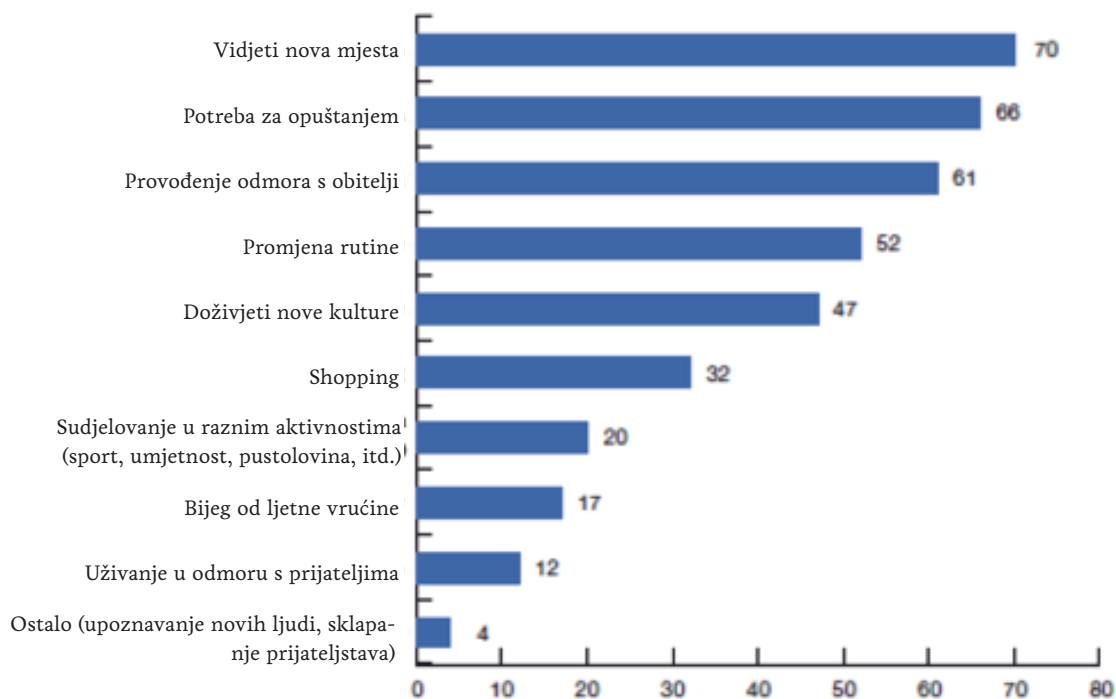
Putnici koriste video kao popularan izvor u prve dvije faze planiranja putovanja – kada “razmišljaju o putovanju” i razmišljaju o odabiru odredišta - čak 87% imućnih putnika iz Ujedinjenih Arapskih Emirata gleda online video zapise. Glede rezervacija putovanja, iako je putnička agencija još uvijek vrlo važna, raste broj direktnih online rezervacija među putnicima iz Ujedinjenih Arapskih Emirata. Značajno je naglasiti da sve više putnika iz Ujedinjenih Arapskih Emirata koristi svoje pametne telefone za aktivnosti povezane s putovanjima, uključujući obavljanje zrakoplovnih i hotelskih rezervacija.

Izvor: UNWTO - The Gulf Cooperation Council (GCC) Outbound Travel Market, 11/2018.

Motivi putovanja

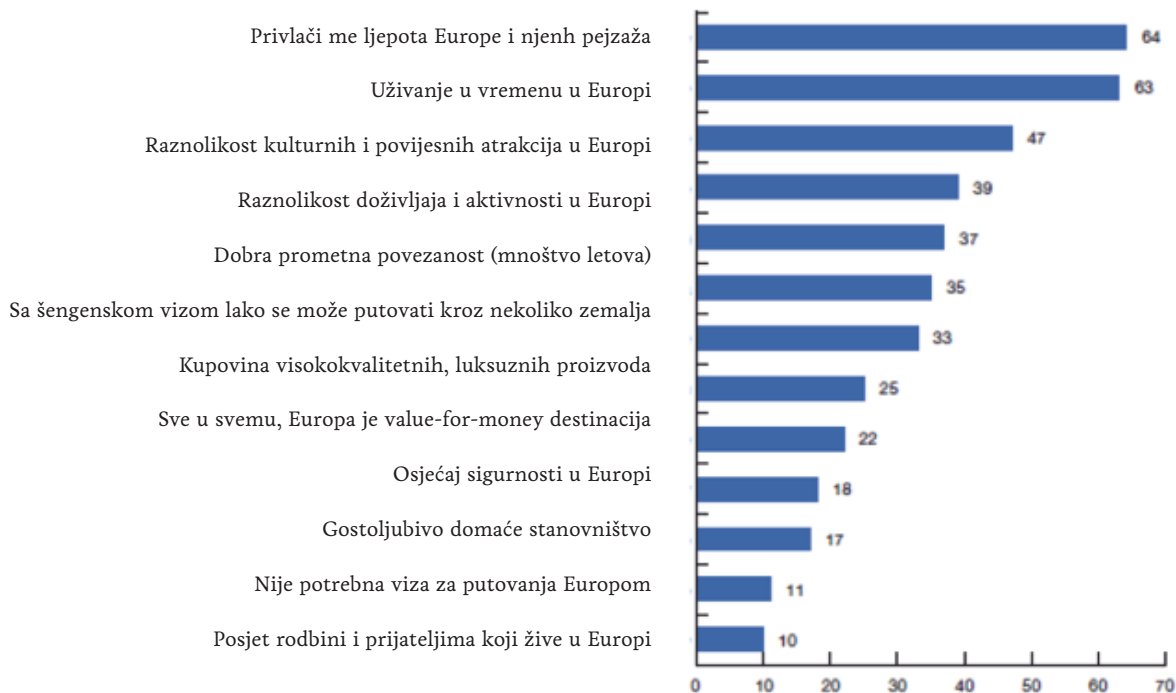
Generalno gledano, za turiste s područja GCC (što u većoj mjeri reflektira i stav građana UAE) glavna motivacija za putovanje u inozemstvo leži u upoznavanju novih mjesta, a potom slijedi oslobađanje od stresa/opuštanje, provođenje slobodnog vremena s obitelji, promjena svakodnevnih rutina i dr.

Motivacija za inozemna putovanja (%)

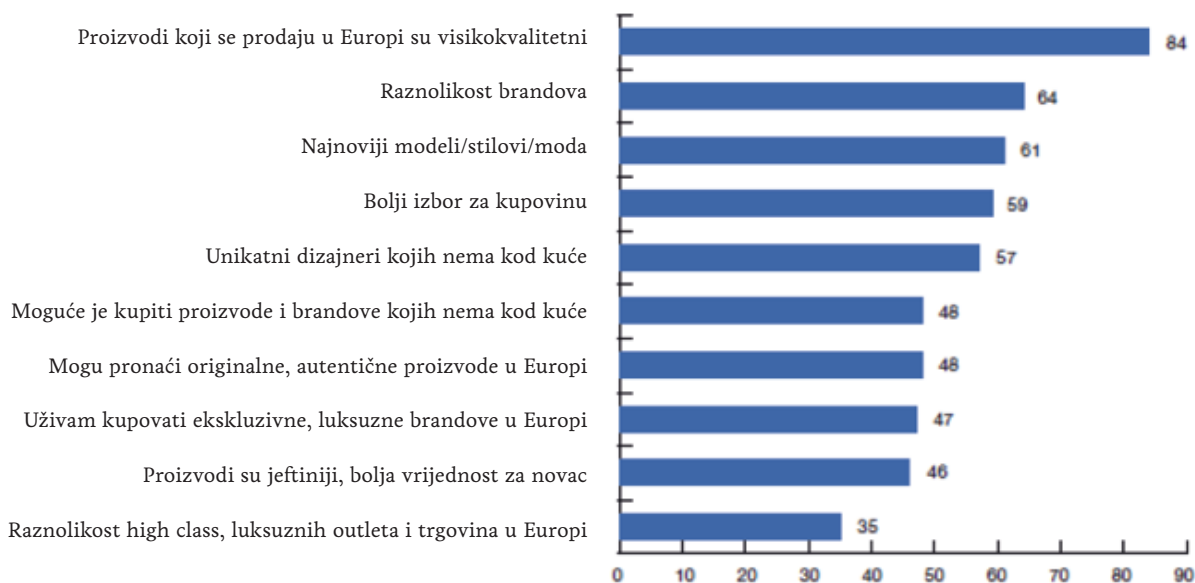
Europa turiste s područja zemalja Zaljeva privlači ljepotom krajolika, ugodnim vremenskim prilikama, raznolikošću kulturne i povijesne baštine (atrakcija) i dr.

Motiv za posjetom Europi (%)

Značajan broj turista zemalja Zaljeva u Europu putuje radi shoppinga. Kvaliteta, izbor brendova i mogućnost kupovine najnovijih artikala glavni su razlozi sa shopping u Europi.

Motivacija za kupovinom u Europi (%)

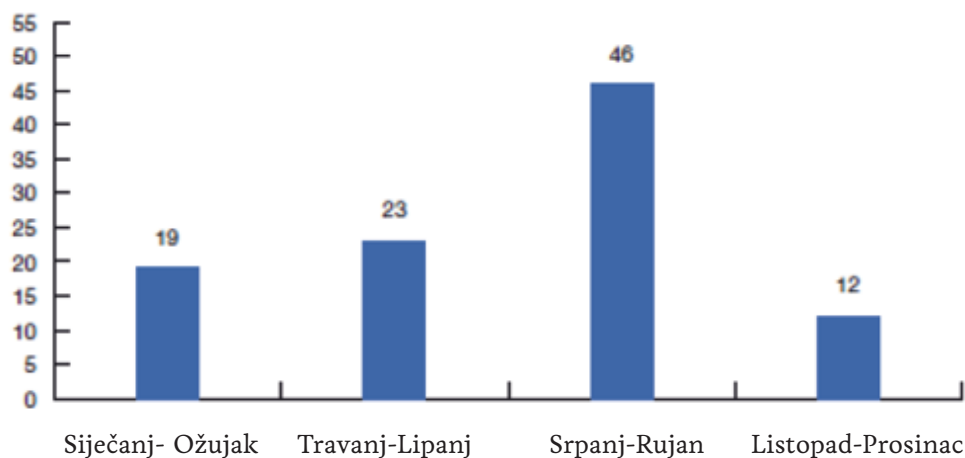
Glavne barijere za putovanje u Europu su nedostatak prigode, skupoća i potreba za opsežnim planiranjem.

Barijere za provesti odmor u Europi

Za razliku od turista iz brojnih drugih dalekih tržišta, turisti zemalja Zaljeva Europu najviše posjećuju u vrhuncu ljeta (obično s okončanjem razdoblja Ramazana), u vrijeme kada u njihovim zemljama vladaju vrhunci vrućina.

Sezonalnost putovanja u Europi (%)

UAE posjeduje nekoliko globalno relevantnih zrakoplovnih prijevoznika, poput Emirates i Etihad, koji su redovnim linijama povezani s nizom svjetskih i regionalnih destinacija, kao i Air Arabia i FlyDubai, koji su pozicionirani kao low cost prijevoznici. Prije pandemije krize Emirates je bio najveći zrakoplovni prijevoznik Bliskog istoka te 18. prijevoznik po veličini u svijetu, s približno 250 zrakoplova te s više od 3.600 letova

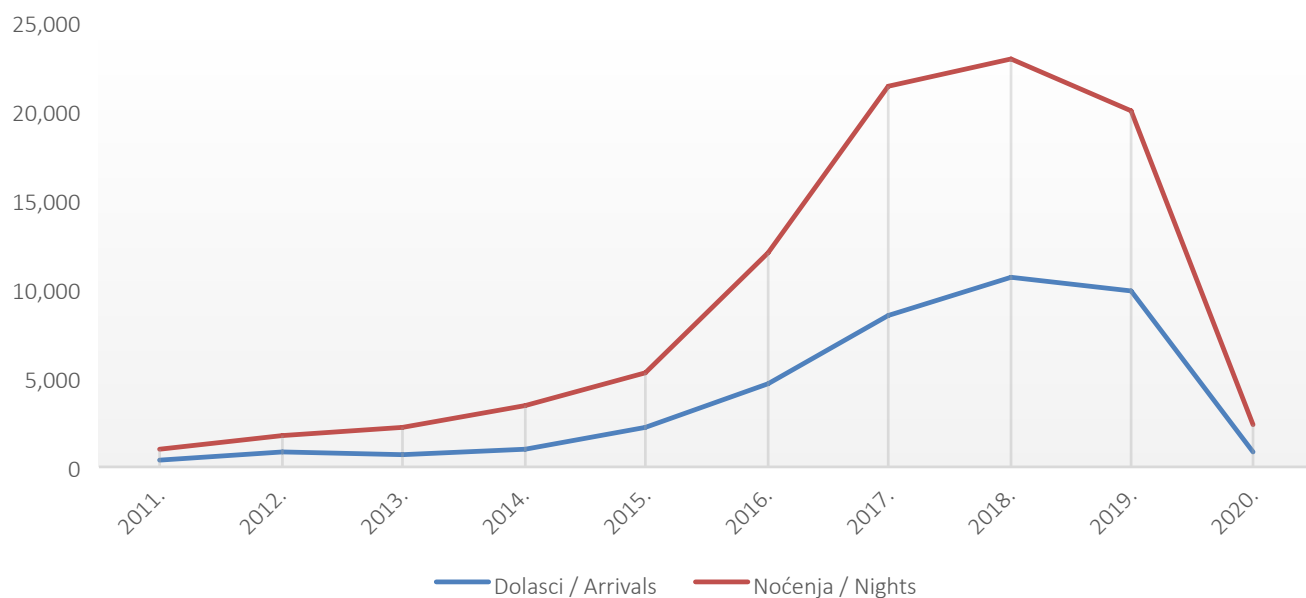
tjedno iz „baze“ u Dubaiju. Etihad posjeduje više od 120 zrakoplova te udjele u brojnim svjetskim zrakoplovnim kompanijama kao što su AirSerbia, Alitalia, Jet Airways i dr. Uslijed navedenog, sve do pojave pandemije odlična zrakoplovna povezanost s Europom rezultirala i velikim brojem putnika s područja UAE u europskim zračnim lukama. Većina putovanja u Europu bilo je motivirano razlozima odmora i/ili posjete rodbini i prijateljima.

UDJEL TRŽIŠTA U UKUPNOM HRVATSKOM TURISTIČKOM REZULTATU

UAE	Dolasci			Noćenja		
		indeks	2011.=100		indeks	2011.=100
2011.	322			984		
2012.	788	245	245	1.823	185	185
2013.	691	88	215	2.282	125	232
2014.	980	142	304	3.433	150	349
2015.	2.222	227	690	5.262	153	535
2016.	4.660	210	1447	12.104	230	1230
2017.	8.457	181	2626	21.352	176	2170
2018.	10.739	127	3335	22.888	107	2326
2019.	9.869	92	3065	19.968	87	2029
2020.	841	9	261	2.449	12	249

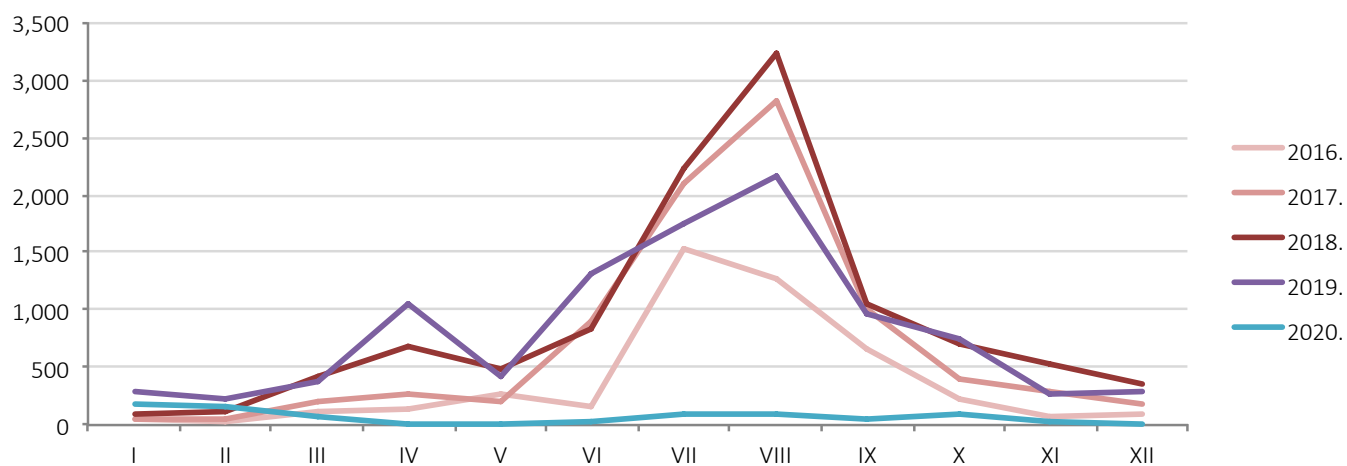
Izvor: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

Dolasci i noćenja turista iz UAE u razdoblju 2011. - 2020.

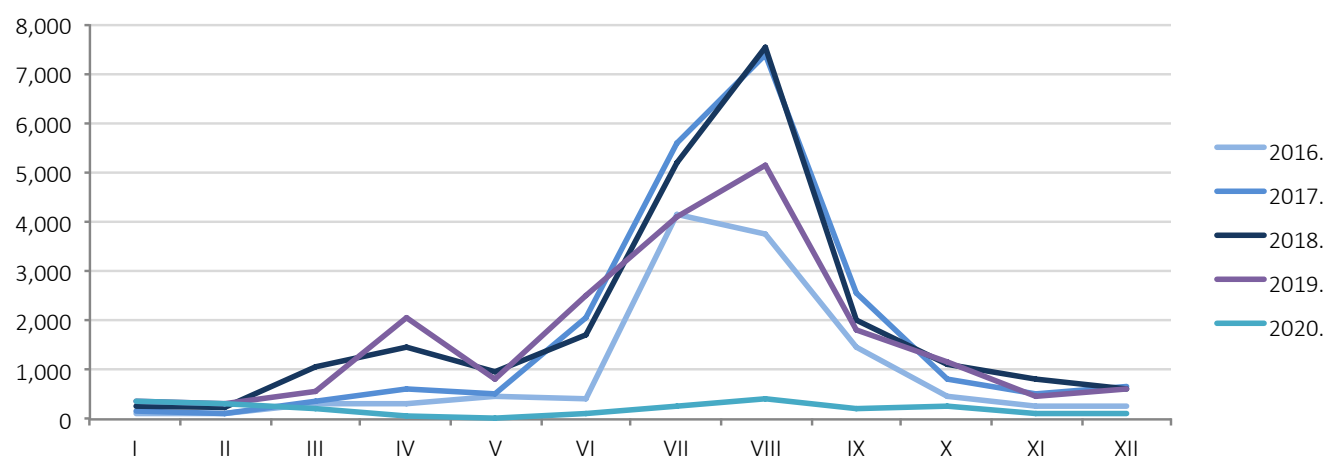
Izvor: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

Dolasci po mjesecima - UAE

Izvor: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

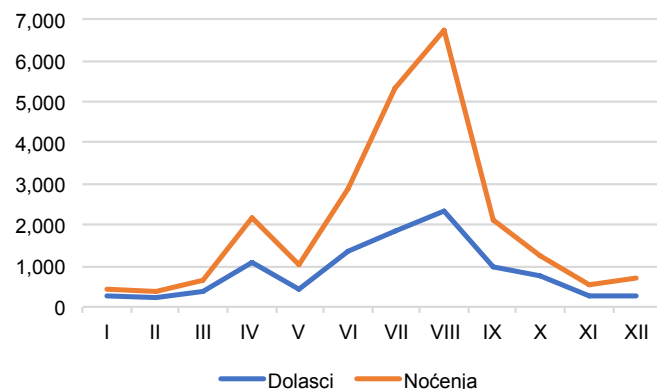
Noćenja po mjesecima - UAE

Izvor: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

REZULTATI 2019. PREMA SUSTAVU eVISITOR

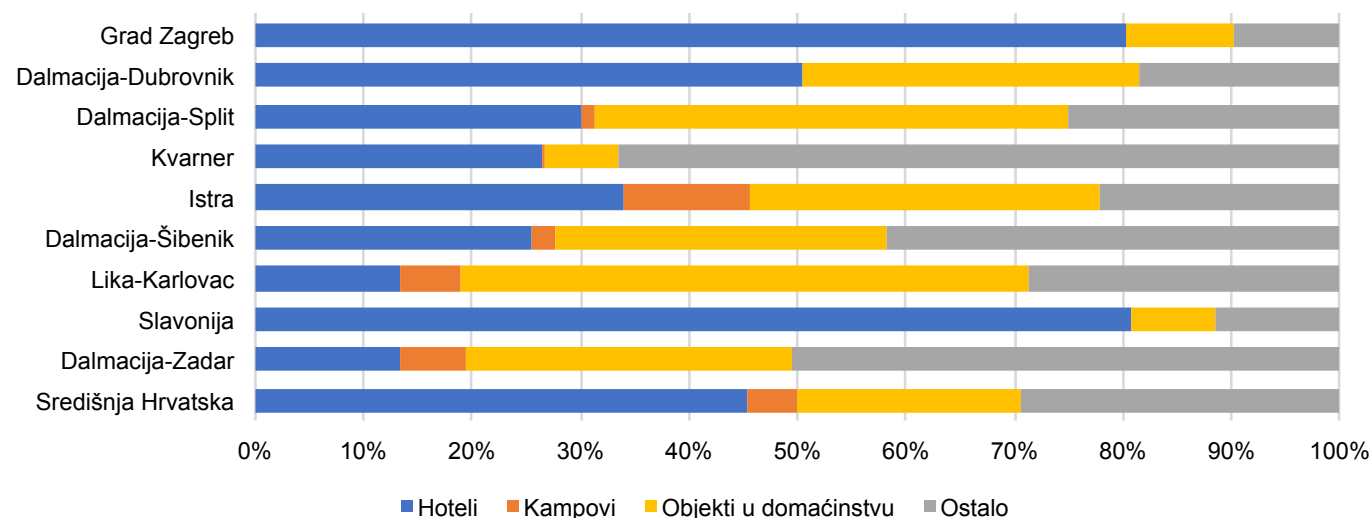
Dolasci i noćenja turista iz UAE-a, 2019.

Dolasci i noćenja po klasterima

	Dolasci	Noćenja
Grad Zagreb	6.717	11.227
Dalmacija-Split	958	2.989
Dalmacija-Dubrovnik	931	2.472
Nautika	321	2.094
Kvarner	300	1.826
Istra	236	1.185
Lika-Karlovac	379	913
Dalmacija-Zadar	197	730
Dalmacija-Šibenik	124	486
Središnja Hrvatska	73	150
Slavonija	36	130
Ukupno	10.272	24.202

Noćenja turista iz UAE-a po klasterima prema vrstama smještaja, 2019.

Top deset gradova/općina po noćenjima

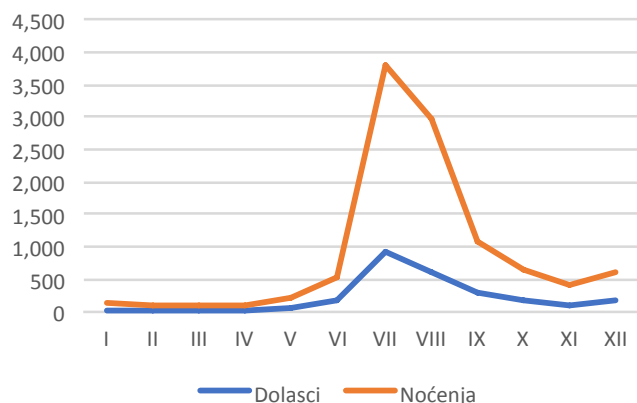
Grad općina	Noćenja
Zagreb	11.227
Dubrovnik	1.814
Split	1.361
Rijeka	478
Hvar	386
Šibenik	356
Opatija	338
Novalja	334
Šolta	329
Zadar	312

Dolasci po dobi i spolu

	muškarci	žene
0-5 godina	1,3%	1,5%
6-11 godina	2,2%	1,7%
12-17 godina	2,1%	1,7%
18-24 godina	4,3%	4,2%
25-34 godina	18,3%	22,4%
35-44 godina	14,5%	8,9%
45-54 godina	7,4%	3,3%
55-64 godina	3,6%	1,5%
> 65 godina	0,8%	0,2%

REZULTATI 2021. PREMA SUSTAVU eVisitor

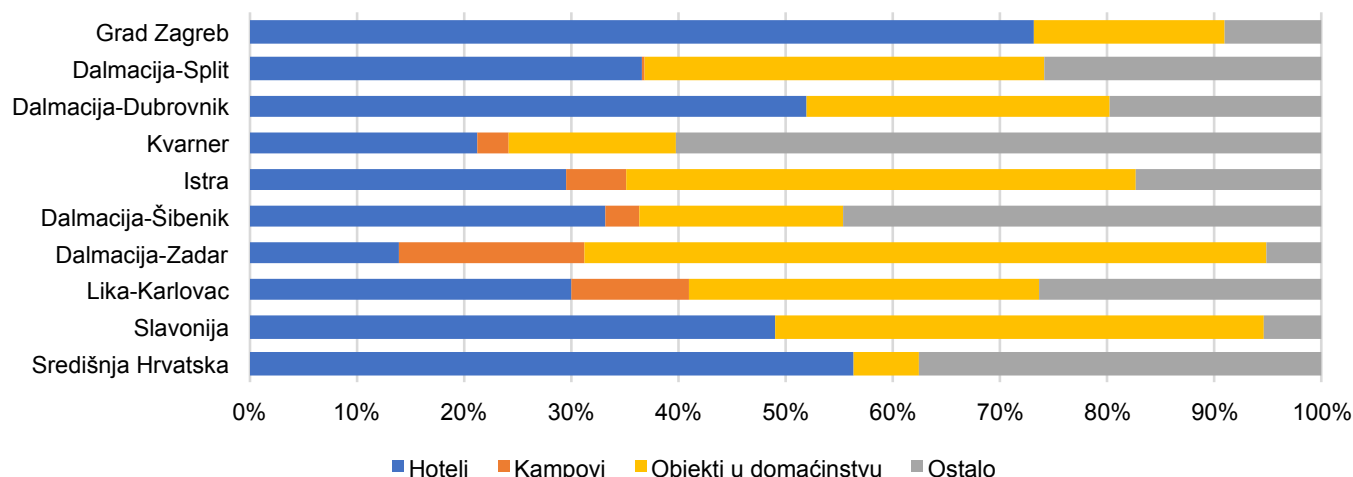
Dolasci i noćenja turista iz UAE-a, 2021.

Dolasci i noćenja po klasterima

Klaster	Dolasci	Noćenja
Grad Zagreb	912	2.731
Nautika	271	1.854
Dalmacija-Split	494	1.762
Dalmacija-Dubrovnik	373	1.178
Kvarner	156	1.054
Istra	170	869
Dalmacija-Šibenik	74	527
Dalmacija-Zadar	71	404
Lika-Karlovac	96	190
Slavonija	31	92
Središnja Hrvatska	24	32
Ukupno	2.672	10.693

Noćenja turista iz UAE-a po klasterima prema vrstama smještaja, 2021.

Top deset gradova/općina po noćenjima

Grad općina	Noćenja
Zagreb	2.731
Split	788
Dubrovnik	767
Šibenik	396
Omišalj	224
Šolta	186
Crikvenica	177
Rovinj	166
Hvar	159
Konavle	149

Dolasci po dobi i spolu

Dobna skupina	muškarci	žene
0-5 godina	2,0%	1,5%
6-11 godina	2,4%	1,6%
12-17 godina	3,2%	2,0%
18-24 godina	4,0%	3,3%
25-34 godina	17,0%	12,1%
35-44 godina	15,7%	8,6%
45-54 godina	11,9%	4,6%
55-64 godina	6,2%	2,0%
> 65 godina	1,3%	0,4%

ZRAKOPLOVNA POVEZANOST S HRVATSKOM

Emirates, najveći svjetski avioprijevoznik, od 1. lipnja 2017. uveo je cjelogodišnje direktne dnevne letove između Zagreba i Dubajja, što je pridonijelo rastu trgovinskih odnosa i turizma između Hrvatske i Dubajja te potaknulo dolazak turista s područja Bliskog istoka, regije Azije Pacifik, gdje Emirates djeluje na 45 destinacija (ranije je Zagreb i Dubai povezivao samo Fly Dubai). Nova ruta je kroz naredne dvije godine pružila poticaj turizmu Hrvatske jer su dnevni letovi doveli do većeg broja posjeta poslovnih putnika i turista i iz istočnoazijskih država, poput Južne Koreje, Japana, Tajvana, Singapura te iz Australije.

Usljed globalne krizne situacije uzrokovane pandemijom korona virusa (COVID-19) te uvođenjem *lockdowna* u ožujku 2020. na internacionalnoj razini, gotovo su svi letovi među destinacijama morali biti obustavljeni, a zrakoplovi prizemljeni stoga su Hrvatska i UAE ostali bez direktne zrakoplovne povezanosti. Nakon „otvaranja“ država u ljeto 2020. Emirates se ipak povukao s tržišta Hrvatske (zatvorio je ured u zračnoj luci) i otkazao letove za 2021.

Unatoč navedenom, Hrvatska i UAE ponovno su uspostavile direktnu zrakoplovnu povezanost na relaciji Zagreb - Dubai u zimskom redu letenja 2021./2022. (Flydubai), a prema najavama linija bi se trebala održati i u ljetnom redu letenja za 2022.

REZULTATI 2021. I TRŽIŠNE PERSPEKTIVE TIJEKOM 2022. GODINE

Turističko tržište UAE, u receptivnom i emitivnom aspektu, pojavom bolesti COVID-19 doživjelo je značajan pad prometa u odnosu na predpandemijsko razdoblje.

Nakon loših rezultata u većem dijelu 2020., turistički djelatnici UAE zadovoljni su pozitivnim pomacima u 2021. godini. Prema podacima iz rujna 2021. (Izvor: Emirates News Agency - WAM) turistički kapaciteti UAE (gdje dominiraju hoteli) zabilježili su stopu popunjenosti od 62% u prvoj polovici 2021. godine, nadmašujući 10 drugih TOP svjetskih turističkih destinacija, uključujući Kinu (54%), Sjedinjene Američke Države (45%), Meksiko (38%), Ujedinjeno Kraljevstvo (37%) i Tursku (36%). Hotelski i drugi turistički objekti u zemlji privukli su gotovo 8,3 milijuna gostiju tijekom ovog razdoblja, zabilježivši rast od 15% u odnosu na razdoblje od prve polovine 2020. Tijekom referentnog razdoblja, gosti su proveli gotovo 35 milijuna noćenja u hotelima, što je rast od 30% u odnosu na 2020., dok se prosječna duljina njihovog boravka povećala na 4,1 noć, uz rast od 12,5% (domaći turizam čini 30% ukupnog broja gostiju u hotelskim objektima). Navedeno je popraćeno i rastom od 31% u prihodima hotelskih objekata, koji su dosegli 11,3 milijardi AED.

Dr. Ahmad Belhoul Al Falasi, državni ministar za poduzetništvo i mala i srednja poduzeća te predsjednik Vijeća za turizam Emirata, potvrdio je da pozitivni rezultati koje je turistički sektor postigao u prvoj polovici ove godine odražavaju snagu i fleksibilnost nacionalnog turističkog sektora, adekvatan razvoj turističkog sektora UAE i raznolikost njegovih proizvoda te učinkovitost nacionalnih promotivnih kampanja u turizmu. Istaknuo je kako su ovi rezultati od velike važnosti u svjetlu pooštavanja ograničenja putovanja na nekim velikim turističkim tržištima diljem svijeta, zbog utjecaja pandemije bolesti COVID-19, te odražavaju sigurnost u poduzete preventivne mjere za osiguranje zdravlja i sigurnosti turista te njihovo povjerenje u nacionalne turističke proizvode UAE i njihovu konkurentnost u usporedbi s drugim stranim turističkim odredištima.

Također je istaknuo da je visoka procijepljenost u zemlji (Ujedinjeni Arapski Emirati pokrenuli su jednu od najbržih kampanja cijepjenja na svijetu – 100 posto građana koje ispunjavaju uvjete primilo je prvu dozu, dok je više od 90 posto primilo obje doze cjepiva) jedna od najviših u svijetu, pridonijela podizanju razine sigurnosti

i povjerenja u turistički sektor UAE. Osim toga, istaknuo je važnost održavanja globalnog događaja Expo 2020 Dubai koji će dovesti do daljnjeg rasta pokazatelja hotelskog sektora, rasta popunjenosti hotela i turističke aktivnosti općenito.

Poticaaj turističkoj aktivnosti stanovništva, u aspektu povećanja slobodnog vremena zaposlene populacije svakako je i odluka vlade o skraćivanju radnog tjedna u UAE, od početka 2022.

Trenutno UAE, kao i druge zemlje Zaljeva, rade od nedjelje do četvrtka. Novi tjedni raspored predviđa rad od ponedjeljka do petka poslijepodne, “u skladu s vizijom UAE-a da poboljša svoju globalnu konkurentnost u gospodarskim i poslovnim sektorima te da ide ukorak s globalnim razvojem”, kako navodi ured za medije Abu Dhabija. Od sljedeće godine vladini uredi radit će osam sati dnevno, od ponedjeljka do četvrtka, od 7.30 do 15.30 sati, te 4,5 sati u petak, od 7.30 do 12.00 sati - uz mogućnost fleksibilnog radnog vremena i rada od kuće u petak. “Duži vikendi povećavaju produktivnost i poboljšavaju ravnotežu između posla i života”, javlja ured za medije UAE.

“Potražnja za hotelima trenutno je vrlo velika tijekom božićnog i novogodišnjeg razdoblja. Nakon toga, očekuje se sve više turista u UAE zbog svjetske izložbe Expo Dubai i Dubai Shopping Festivala. Hoteli su uglavnom rasprodani i rade s preko 90 posto popunjenosti tijekom blagdanske sezone,” navodi Micky Bhatia, osnivač tvrtke ElevateTrips.

Očekuje se kako će dio stranih turista ove zime posjetiti UAE kao zamjenu za skijališta u zemljama Europe, gdje su ponovno na snazi sve veća protuepidemijska ograničenja. Zračna luka u Dubaju očekuje da će broj putnika u prosincu dostići više od milijun.

Usporedno s jačanjem receptivnog turističkog prometa, očekuje se i oporavak emitivnog turističkog tržišta UAE, iako uz nešto manje stope rasta i sporije dostizanje predpandemijskih razina aktivnosti. Činjenica da je Europa premrežena brojim ograničenjima i protuepidemijskim mjerama (uz razlike, ovisno o zemljama, ali i jačanje istih s pojavom omikron varijante virusa) kratkoročno do srednjoročno demotivira UAE putnike glede europskih putovanja, što svakako utječe i na Hrvatsku.

Dodatno, negativan čimbenik predstavlja i činjenica da je Europa za UAE turiste isključivo zrakoplovna destinacija – problemi u zrakoplovnom prometu, mjere i ograničenja te mjestimično smanjenje broja linija (što je slučaj i sa linijama prema Hrvatskoj) sugeriraju da će za puni oporavak ovog emitivnog tržišta (naravno, pod pretpostavkom izostanka značajnih daljnjih nepredviđenih okolnosti) trebati najmanje tri do četiri godine.